48ste jaar. — N° 27. Zaterdag 2 Maart 1901.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLÈE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Drie maal per week 6 frank per jaar.
Twee » » 5 »
Een » » 4 »
Een blad afzonderlijk 10 centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen 1 fr. 25 cent^en per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : 1 fr. de

VOOR DEN PAUS.

Inschrijving, geopend door den Bond der Katholieke Dagbladschrijvers van België :

Opbrengst der 19 eerste lijsten : fr. 95.849,48.

Men mag de inschrijvingen zenden aan het bureel van ons blad, of wel aan M. Leo MALLIÉ, sekretaris, 52, Bergstraat, te Brussel.

TONGEREN, DEN 2e MAART 1901.

VAN ALLES WAT.

Alle geruchten van ministeriele crisis zijn niet alleen valsch, maar zelf onwaarschijnlijk.

Het vertrek des Koning bewijst dat er niets is veranderd in den toestand van het ministerie.

Het Kabinet heeft niets verloren in het vertrouwen des Koings. En wat het vertrouwen der parlementaire meerderheid betreft, het hangt van M. De Smet-de Naeyer af dit voor altijd te bewaren.

Wanneer een ministerie in overeenstemming van gedachten en werking blijft met zijne partij, en dat deze zelf gesteund wordt door den duidelijk uitgesproken wil van het kiezerskorps, is dit ministerie zeer sterk, en heeft het minder te vreezen van den vijand dan van eigen misslagen.

* *

Ziehier wat *Voeruit*, het blad van Anseele, den 11 Juli 1893 schreef, aangaande den catechismus :

« Indien men, helgeen men van den catechismus heeft geleerd, niet enkel in het geheugen hield, maar nakwam, toepaste, oh ! dan zou de Roomsch catholieke wereld niet meer lijden door die hatelijke onrechtvaardigheden, die verschrikkelijke misdaden, die menigvuldige en wreede gruwelen die van onze aarde een oprecht tranendal maken.

« Want, men moet het durven zeggen : spijts al de aanvallen die tegen den Mechelschen catechismus worden gedaan door ongelukkigen die van God noch zijn gebod meer weten, blijft toch dat boekje opperbest ; en, *voor wat aangaat al hetgeen het gedrag van den mensch hier op aarde betreft, is de catechismus door geen ander boek geëvenaard geworden*, zelfs niet door den wereldbrief « *Rerum Novarum* » van Z. H. Leo XIII. Hetgeen wij daar komen te zeggen zal velen misbagen, *maar 't is niettemin de loutere waarheid...* »

* *

Men berekent, dat er van 1831 tot 1899 in België genever gedronken is voor de kolossale som van 5.444.908.750 of *vijf miliard vierhonderd vier en veertig millioen negenhonderd acht duizend zevenhonderd vijftig frank.*

Volgens de statistieken en verklaringen der dokters, sterven er per jaar in de hospitalen twintig duizend menschen van ziekten door het misbruik van alkool veroorzaakt. En hoe velen sterven er elders nog van ? Doch dit officieel cijfer, alleen in acht genomen, zijn er op de 70 jaren van ons onafhankelijk bestaan niet min dan *een millioen vierhonderd duizend* menschen gestorven van 't genever-drinken.

Welnu, verondersteld dat die menschen hun leven slechts twintig jaar verkort hebben, en per jaar slechts duizend frank wonnen, dan maakt hunne vroegtijdige dood in geld een verlies van *acht en twintig milliards*. Wat zegt gij er van ?

* *

Bebel, de roode Paus der Duitschers, verklaarde in den Rijksdag :

« De kazerne werd door ons steeds als het beste veld voor revolutionnaire leerstelsels aanzien. Bismarck verklaarde zelfs eens dat de kazerne de revolutie bevoordeelijkt. »

Ziedaar, waarom de Socialisten stemmen voor den persoonlijken dienstplicht.

* *

Men vraagt in alle socialistische lokalen, meetingsgevers en gazetschrijvers. Vette jaarwedde en profijten.

De voorkeur zal gegeven worden aan de aanvragers die met de meeste indrukmakende verachting, volgenden woordenreesem kunnen uitbalken met begeleiding van tafelgebons :

« Geldpapen, kasteelheeren, dieven, moordenaars, uitbuiters ! »

Verdere kennissen zijn overbodig.

* *

Hoe het getal misdadigers in België aangroeit, blijkt uit de volgende statistiek : in 1870 werden bij de parketten van eersten aanleg 37, 119 klachten, aanklagingen en processen-verbaal ingeschreven ; in 1899 was dit getal geklommen tot 151,002.

Men spreekt dat de aangroei der bevolking aan die vermeerdering niet vreemd is, doch als men de verhouding in acht neemt tusschen den aangroei der bevolking en deze der criminaliteit, dan ziet men toch dat het getal misdadigers aanzienlijk is aangegroeid, want in 1870 telde men er 72 voor 10,000 inwoners en in 1898 bereikte dit getal 226.

Die cijfers zijn weinig bevredigend voor de toekomst.

* *

Er zijn personen die rijk zijn en het niet weten, omdat ze stadsloten van Brussel hebben en niet eens zien of ze met prijzen uitgekomen zijn.

Zoo waren er op 1 September 1900 nog 12409 loten van Brussel uitgelot, die voor de uitbetaling nog niet aangeboden waren. Onder deze zijn er twee die ieder met eene premie van 100,000 fr. uitkomen zijn. Het zijn twee dezer drij loten S 101902 n. 2 ; S 24902 n. 8 ; S. 90422 n. 7 ; en een premie van 40,000 frank is voor : S. 62242 n. 19 of S. 69300 n. 19.

Lezers, die loten van Brussel hebt, ziet ze eens na.

* *

Kiekens zonder haan leggen minstens evenveel eieren als deze, die wel eenen haan hebben. De bewering dat de haanetrede gunstig werkt op het leggen en 't vermogen van de hennen, is door niets bewezen. Waar niet behoorlijk gevoederd wordt, zullen, al is er ook een haan bij, de eieren wegblijven.

Door zorgvuldige proeven is gebleken, dat kiekens zonder haan zelf 20 à 30 t. h. meer eieren leggen, dan geheel gelijksoortige onder dezelfde omstandigheden gehouden kiekens die eenen haan hadden.

Om bevruchte eieren te bekomen, heeft men natuurlijk eenen haan noodig ; doch waar het er alleen op aankomt eieren voort te brengen om te eten, kan de haan zeer goed afbeerd worden.

* *

Het is niet alleen in Nederland, waar de dienstijd van 12 maanden voor het voetvolk en 18 maanden voor de ruiterij nog te lang wordt geacht, maar ook in andere, zelfs oorlogvoerende landen, dat men op de verkorting van den dienstijd gedacht heeft.

In de Fransche Kamer heeft M. Pourquery de Boisserin het volgende voorstel ingediend :

Iedere Franschman, goed voor dienst verklaard, maakt twee jaren deel van het leger.

In vredestijd worden de manschappen na 12 maanden naar huis gezonden.

Zou het geen tijd worden dat men ook in België eens voor goed een besluit name voor de verkorting van den dienstijd ?

Ook in Zweden wordt de eenjarige dienstijd ingevoerd.

GEMEENTERAAD
van Tongeren.

Zitting van dinsdag 26^e Februari 1901.

Tegenwoordig : MM. MEYERS, burgemeester, DELVOIE en NEVEN, schepenen ; DECKERS, JACQUES, MODAVE, SCHAETZEN, TOPPET, VANDEN BOSCH, VAN VINCKEROY en VONCKEN, leden.

De proces-verbaal der vorige zitting wordt gelezen en goedgekeurd.

M. de BURGEMEESTER geeft mededeeling van de volgende stukken die aan den raad zijn toegekomen :

— De hoogere overheid verleent hare goedkeuring tot het maken van eenen put te Bloir. De regering zal voor 1/3 en de provincie voor 1/6 tusschen komen in de onkosten.

De gemeenteraad van St-Joost-ten-Noode heeft met evenpartigheid van stemmen den wensch uitgedrukt dat de duurzamheid der bedieningen van de gemeentebeambten door eene wet zou verzekerd worden. Hij vraagt dat het gemeentebestuur van Tongeren zijne bijtreding zou verlenen aan de beweging die de raad van St-Joost-ten-Noode in het werk stelt. — Tot eene volgende zitting verschoven.

Eene maatschappij van electriciteit van Antwerpen vraagt om twee of meer harer afgevaardigden tee te laten eene zitting van den gemeenteraad van Tongeren bij te woonen, ten einde aan de leden uitleggingen te geven over haar stelsel van electrieke verlichting, zoo wel voor het openbaar als voor het privaat gebruik, dat in onze stad zou kunnen geïnstalleerd worden. De raad beslist dat deze afgevaardigden aan een zijner zittingen kunnen deelnemen.

M. VONCKEN stelt voor nieuwe pogingen te doen bij den bevoegden minister, ten einde de verlenging van den buurtspoorweg Luik-Wihogne tot Tongeren te bekomen.

M. de BURGEMEESTER zegt dat volgens de laatste inlichtingen die hem zijn toegekomen, de verlenging dezer lijn tot Tongeren zal kunnen toegestaan worden, wanneer de electrieke trekkingskracht zal ingericht zijn op de lijn St Walburge-Luik, dieen tak is der lijn Luik-Wihogne.

M. NEVEN zegt dat hij omzeddbrieven aan een honderdtal personen gezonden heeft, die volgens hem er voordeel zouden in hebben zoo er een telefoondienst te Tongeren ingericht werd. Hij heeft slechts vier antwoorden ontvangen, allen vergezeld van zekere voorwaarden. Niettegenstaande denkt M. Neven dat men aan den bevoegden minister zou kunnen vragen eenen ambtenaar van zijn departement naar Tongeren te zenden, die aan de belanghebbenden de noodige inlichtingen zou verschaffen.

M. Neven stelt voor een subsidie ten beloope van 5000 franken te stemmen om tusschen te komen in de bijdragen die de beheeftige werklieden van 55 jaren moeten storten ten einde hun ouderdomspensioen te bekomen. — Tot eene volgende zitting verschoven.

De raad gaat over tot de dagorde :

1^e Proces-verbaal over den toestand der kas voor het 4^e kwartaal 1900. — Goedgekeurd.

2^e Plavein der straten.

M. DELVOIE zegt dat de raad in zijne laatste zitting besloten heeft de straten aan te duiden, die opnieuw moesten geplaveid worden in 1901. Het College stelt het plavein voor van de Moorenstraat, Pieketpoel en den weg naar Henis. Het is aan den raad om aan te duiden welke dezer straten opnieuw zal geplaveid worden.

Het College zal aan M. Kleynjtjens vragen een bestek van deze verschillende werken op te maken.

De begrooting voor 1901 laat ons toe buitengewone werken uit te voeren voor eene som van 11000 fr. In den loop van het verledene jaar, hebben wij buitengewone werken uitgevoerd voor eene som van meer dan 19000 fr. en nog zijn wij beknibbeld geworden.

In deze 11000 franken waarover wij kunnen beschikken om buitengewone werken te laten maken, zijn begrepen het plavein der straten, het maken van putten en het oprichten van eenen stal nevens het slachthuis ; zoodat, van deze 11000 franken, er nauwelijks 7000 zullen kunnen gebruikt worden voor het plavein der straten.

Het is onrechtvaardig de inwoners aldus te berooven van de verwezenlijking van de helft der werken die zij vroeger zagen uitvoeren. Dat is onze stad is reeds toestand plaatsen, onwaardig eener gemeente van zulk belang als de onze.

De nieuwe uitgaven ingeschreven in de begrooting voor 1901, als buitengewone uitgaven, zullen er gewone worden.

M. VONCKEN, sprekende over deze kwestie van het plavein der straten, zegt dat men een bestek zou kunnen opmaken betreffende het maken van eenen *trottoir* in de Moorenstraat.

De begrooting, zoo als zij aangenomen werd, is gestemd geworden ; er is daar niet meer op terug te komen.

M. NEVEN is verwonderd over de opmerking van M. Delvoie. Hij zegt dat in de begrooting betreffende geïnt uit te voeren werken is ingeschreven als de vorige jaren.

3^e Waterleiding. — Onderzoek van commodo et incommodo

M. de BURGEMEESTER zegt dat het onderzoek van *commodo et incommodo* tot geene opmerkingen aanleiding gegeven heeft. Het valt nu te zien of er mort overgegaan worden tot de noodige onteigeningen der gronden, gelijk het te zien valt welke nieuwe bulpmiddelen er zullen moeten gemaakt worden, ten einde de onkosten te kunnen dekken.

De raad stemt eene beraadslaging waarin hij de plannen goedkeurt en aan de bevoegde overheid een bralnit vraagt hem de toelating verleenend om de noodige onteigingen te doen.

4^e Gemeente-secretaris en secretaris-schatbewaarder der Middelbare school. — Jaarwedden.

M. de BURGEMEESTER doet opmerken dat bij het stemmen der begrooting, er vergeten is dat de secretaris sedert 1^en Januari 1900, volgens de wet, recht had aan eene verhooging van jaarwedde.

De raad stemt deze wettelijke verhooging.

M. de Minister heeft laten weten dat de jaarwedde van den secretaris-schatbewaarder der Middelbare school zal verhoogd worden, op voorwaarde dat de raad voor 1/3 tusschen komt in deze verhooging.

De raad stemt zijn deel in deze tusschenkomst.

5^e Boortweg n° 33. — Afschaffing van een gedeelte van dezen weg, uitkomende op den Bilsersteenweg.

M. de BURGEMEESTER legt uit dat er kwestie is van den doorgang van den tram Tongeren-Cortessem, langs den eigendom van M. Modave, nabij de Bilserpoort. Deze weg is te amal om te gelijker tijd doorgang te verleenen aan den tram en aan een voertuig.

De raad stemt de afschaffing van het gedeelte van den weg uitkomende op den Bilsersteenweg.

6^e Boortweg n° 33. — Afschaffing van een gedeelte van dezen weg langs de werkhuizen van M. Cornet.

M. de BURGEMEESTER zegt dat M. Cornet een gedeelte van dezen weg, nadat hij afgeschaft zal zijn, te huren vraagt op eene lengte van 33 meters.

M. SCHAETZEN is van oordeel dat het onvoorzichtig zou zijn den tegenwoordigen toestand te veranderen. Deze weg is het eenige punt dat de stad met de goederenstatie verbindt. Het is ook de eenige plaats waar men eene verbinding met den ijzerenweg zou kunnen maken.

M. SCHAETZEN zegt dat hij er geene bezwarigheid in ziet dat er van tijd tot tijd boomen liggen op dezen weg, die toch geen uitgang heeft.

M. de BURGEMEESTER kan de afschaffing van dezen weg niet stemmen.

M. VONCKEN vraagt de afschaffing van den weg op eene lengte van 33 meters.

M. SCHAETZEN herinnert dat hij vroeger het plavein van dezen weg heeft voorgesteld. Hij zegt dat hij dit voorstel opnieuw zal indienen, zoodaast de geldelijke toestand der stad zal toelaten hetzelve te verwezenlijken. Men moet de beetenwegens toegang verleenen tot de binnenplaats der goederenstatie ; daarom moet deze weg open blijven.

De raad stemt de afschaffing van dezen weg op eene lengte van 33 meters.

7^e Verkoop van twee boomen. — Aanbesteding. — Goedgekeurd.

8^e Boortwegen n°s 35 en 37. Vraag van aankoop van het Weldadigheidsbureel van Luik. — Verworpen.

9^e Burgerlijke Godshuizen. — Verkoop van boomen. — Cohier van lasten.

10^e Idem. Begrooting van 1900 Overbrenging van kredieten. — Goedgekeurd.

11^e Kerkfabriek van O. L. V. — Rekening van den ontvanger. — Goedgekeurd.

12^e Bureel van Weldadigheid. — Allegging eener reute. — Goedgekeurd.

13^e Aanvraag van een subsidie wegens de Wetenschappelijke en Letterkundige Maatschappij, voor hare bibliotheek en hare opgravingen.

M. de BURGEMEESTER zegt dat deze maatschappij een subsidie van 75 fr. vraagt, met het oog op de inrichting van het Oudheidskundig Congres dat dit jaar te Tongeren zal plaats hebben, en een ander subsidie ten beloope van dezelfde som ten einde tusschen te komen in de kosten voor de opgravingen die zij doet verrichten langs de oude muren.

M. NEVEN. — M. Delvoie heeft zoo even gezegd dat de begrooting niet even veel uit te voeren werken bevatte als verleden jaar. De begrooting bevat een subsidie van 500 franken aan de Maatschappij. Indien wij het subsidie van 150 franken stemmen die de Maatschappij ons vandaag vraagt, zullen wij nog minder werken kunnen laten uitvoeren.

De vraag om subsidie door de Maatschappij wordt verworpen.

14^e Rekentafel en reglement over de jaarwedde der politieagenten. — Naar de bevoegde Commissie verzonden.

Het examen voor het toekennen van twee plaatsen van politieagent, zal plaats hebben morgen zondag.

15^e Voorstel van M. Voncken betreffende den dienst der horlogie.

M. VONCKEN stelt voor de dienst der horlogie jaarlijks door de verschillige horlogiemakers op beurt te laten doen, en dat de jaarwedde van 400 fr. aan dezen dienst verbonden, ben beurtelings toegekend worden.

M. de BURGEMEESTER betwist de wettigheid van het voorstel van M. Voncken.

M. VONCKEN. — Nooit werd er regelmatig een titularis tot deze bediening aangewezen. Thans is het geen horlogiemaker die dezen dienst verricht. Ik vraag dus dat M. Roister zou gelast worden met den dienst der horlogie gedurende het jaar 1901. Toekomende jaar zou een ander horlogiemaker voor dezen dienst aangewezen worde.

M. SCHAETZEN. — De dienst der horlogie wordt zeer goed gedaan ; de horlogie, alhoewel zeer oud, gaat op dit oogenblik zeer regelmatig. Er is thans een titularis. De beurtelinge uitvoering van dezen dienst, zoo als M. Voncken het voorstelt, zou gelijk staan met eene afstelling, en dit zou rechtstreeks tegenstrijdig zijn met de beraadslaging van den gemeenteraad van St Joost-ten-Noode, betrekkelijk de duurzamheid van de bedieningen der gemeentebeambten, waarvan de raad komt kennis te nemen.

M. de BURGEMEESTER. — M. Voncken stelt eene wijziging voor in den dienst der horlogie van de Kerk. Het is onverschillig of deze dienst verricht wordt door eenen horlogiemaker van beroep of een ander persoon, als hij maar goed gedaan wordt. Sedert tien jaar gaat de horlogie zeer regelmatig.

Ik betreur dat M. Voncken een voorstel doet, dat geen reden van bestaan heeft. Dit voorstel zal aanzien worden als een verbloemd voorstel van afstelling. Niemand zal er anders over denken. De openbare deskwijze protesteert tegen dusdanige misbruiken, gelijk er te Mechelen ook begaan zijn. Een wetsvoorstel is in de Kamer neergelegd, ten einde de bestandigheid der bedieningen van de gemeentambtenaren te verzekeren. De pottelers van dit wetsvoorstel halen verschillige feiten aan van brutale en verbloemde afstellingen. In tegenwoordigheid der thans heerschende gevoelens, zou het Gouvernement voorzeker het besluit van den gemeenteraad verwerpen, zoo deze het voorstel van M. Voncken stemde.

Dit voortstel is oswettig : 1^e Omdat volgens hetzelve ieder jaar een nieuwe titularis zou moeten benoemd worden ; 2^e Omdat de titularis door den raad zou moeten benoemd worden. Of wel de titularis is een gemeente beambte, en in dit geval kan de raad zijne bedieningen niet beperken tot een jaar en den dienst der beurtelingse afwisseling op hem toepasses ; of wel de titularis is geen gemeente beambte, en in dat geval kan hij niet door den raad benoemd worden.

In de begrooting staat er : *Dienst der Horlogie*, en niet jaarwedde van den bediende aangewezen voor dezen dienst.

Nergens in de wet vindt men de toelating om de gemeenteraden ambtenaren te benoemen in de voorwaarden zooals het door M. Voncken wordt voorgesteld, en nergens ook zal men een gemeenteraad vinden, die ambtenaren noemt voor bedieningen die slechts een jaar duren.

Het voorstel is eene nieuwigheid, ingegeven door het verlangen aangenaam te zijn aan eene zekere reeks personen.

De vraag stelt zich voor, of het aan den raad toekomt den dienst te regelen van de horlogie der Kerk ? De horlogie bevindt zich in de Kerk en de dienst ervan wordt door de stad betaald. De horlogie is noch gemaakt, noch geplaatst op de kosten der stad. In 1690, werd de toren en twee huizen die zich onder den toren bevonden, afgestaan aan het Kapittel. In 1717, werd de horlogie geplaatst door het Kapittel ; zij werd uiteengenomen en hersteuwd, altijd op de kosten van het Kapittel.

Onder de Fransche Omwenteling, werd de Collegiale Kerk nationaal eigendom verklaard, en later ter beschikking van den Bisschop gesteld.

De ingang van den toren bevindt zich in de Kerk, onder het koorgaal. Daaruit kan voortspruiten dat, zoo de gemeente eenen horlogiemaker noemde en het aan den raad der Kerkmeesters beliefde hem den toegang tot den toren te weigeren, deze volkomen in zijn recht zou zijn.

Gedurende de gansche eeuw, heeft de gemeenteraad geene benoeming gedaan voor den dienst der horlogie of van klokkenluiders.

Het is acht ure ; de raad gaat uiteen. Het vervolg der bespreking wordt tot eene volgende zitting verschoven.

NIEUWS
uit de stad en de provincie.

Op de markt van Tongeren van verleden donderdag waren te koop gesteld : 320 koeien en kalveren, 0 schapen, 208 vette varkens, 1141 magere varkens.

Paardenmarkt *te Tongeren*, DONDERDAG 21^e MAART.

APOTHEEK.—**ZONDAGSRUST.** — MORGEN ZONDAG, zal de Apotheek van Mr **Francken** alleen open blijven, van 12 *uren 's middags tot 12 uren 's nachts*, voor de DRINGENDE NOODWENDIGHEDEN.

De Comptante betaling zal verzacht worden.

Bij den *Postrijder* van heden behoort een BIJVOEGSEL.

BERICHT. — Ik heb de eer de belanghebbenden te verzoeken, mij zoodaast mogelijk hunne spaarboekjes te laten geworden voor inschrijving der intresten, tegen afgifte van een ontvangsbewijs, dat hun als voorloopige titel zal dienen, in afwachting dat men de boekjes wedergeve. *De Postontvanger*,
ALPH. VANDEN BOSCH.

WERK DER BROODEN VAN DEN H. ANTONIUS. — *Ontvangene giften* : Uit dankbaarheid aan den H. Antonius 42 fr. — Uit dankbaarheid voor eene bekomene gunst 5 fr. P. M. — Dankbetuiging aan de H. Antonius A. H. 1 fr.

Volksbond St-Maternus.

VERSLAG

over den toestand en de werkzaamheden der « Veeverzekering van Tongeren. »

Erkend door koninklijk besluit van 15 Maart 1899.

Voorgedragen in Algemeene Vergadering den 20^e Februari 1910.

Mijne Heeren en Waarde Medebroeders,

Ons schikkende naar artikel 31 der standregelen, hebben wij de eer, U in deze eerste Algemeene vergadering, het beknopt verslag over den toestand en de werkzamheden der Veeverzekering van Tongeren, gedurende het jaar 1900, mede te deelen.

Met fierheid, met verwondering zelfs, zien wij nader op die nauwelijks ontstane maatschappij, die zich zoo wonderwel heeft weten te ontwikkelen en uit te breiden, en die, nog jeugdig, reeds haar tijdperk van bloei is ingetreden.

Volgens artikel 39 der standregelen, vergaderde zich de Bestuurraad iederen trimester en zoo dikwijls de omstandigheden het verreischten, om den toestand der Veeverzekering te bespreken en de noodige maatregelen voor den goeden gang der maatschappij te nemen.

Dank aan de voordrachten, door den geachten en iedervollen Heer Voorzitter der maatschappij in de omstreken van Tongeren gegeven, hebben zich verschillige naburige gemeenten bij ons loop van het jaar bij onze Veeverzekering aangesloten ; deze zijn : de gemeenten's Heeren-Elderen, Rixingen, Henis, en het gehucht Ketzingen onder Berg.

Ook moeten wij aan de toetreksbekomst van den Heer Voorzitter toeschrijven, de buitengewone toelage, ons door den Staat,

DE DOCHTER
van den
VALSCHMUNTER

Een verhaal van de Russische grenzen.

2de VERVOLG.

— Ik verwachte u, zegde Peiser, want ik heb uw brief juist dezen avond ontvangen, bijna kaar gij mij hier niet aangetroffen, wat ik ben op reis geweest.

— En hebt een nieuwen gast in uw huis gebracht, voegde de andere er met een hoonend lachen bij.

Peiser zag hem een tijdlang aan. Zijne gelaatstrekken veranderden dadelijk toen hij met deze hatelijke stem :

— Koppenhagen, gij beloert mijne stappen. Wat heeft dat te beteekenen ? Past dat aan een « chauwer » (deelgenoot) ? Wat beduidt dit wantrouwen, deze vijandschap ?

— Erg genoeg voor u, als gij het voor vijandschap of wantrouwen houdt. Uw gewaden schijnt dan toch tegenover mij niet zoo geheel zuiver en regelmatig te zijn, als gij het wil doen voorkomen, antwoordde Koppenhagen weer met een hoonend lachje.

Toen verdween dit echter en vervolgde ernstig :

— Gij behoeft voor mij geen vrees te hebben, Peiser ! Ik heb u slechts willen toonen, dat ik mijne oppassers heb en dat geen uwer schreden voor mij verborgen blijft. Misschien kan u dit tot waarschuwing dienen, en herinnert gij u mijzen oppasser, wanneer gij soms eens oneerlijk tegenover mij tracht willen handelen. Maar laat ons daarover niet verder spreken. Wat zegt gij van de nieuwe dingen ?

— Ik heb ze maar juist onderzocht, antwoordde Peiser, voor gij binnen kwaamt ! Het is nog niet geheel gelukt, er zijn nog fouten in, die al te zeer opvallen !

— Dat zal spoedig beter worden ! Alle voorbereidingen zijn getroffen. Maar nu nog de uitgifte, dat is uwe zaak, Peiser ! Gij hebt beloften gedaan en in het vertrouwen daarop hebben wij deze proeven genomen, toon nu eens wat gij kunt.

— Gij zult zien, wat Peiser kan ! antwoordde de Jood lachend. Ik heb den man, dien wij noodig hebben, reeds hier. Hier boven slaapt hij, dezelfde dien ik dezen avond in mijn huis bracht. Gij zult eens zien, wat een voortreffelijke agent dat wordt.

— Hebt gij hem dan ingewijd ? vroeg Koppenhagen opvliegend.

— Houdt ge mij voor een kind ? vroeg Peiser terug. Geloeft gij, dat ik mijn verstand verloren heb ? Ik zeg u, dat bij onze plannen zal dienen, zonder dat hij het zelf weet. Gij ziet mij ongeloovig aan, maar ik zeg u, Peiser is slimmer dan gij wel denkt, en al laat gij hem ook door uwe vrienden kaspieden, daarom verneemt gij nog niet alles, wat hij denkt ! Haha ! maar gij zult het ondervinden en alles vernemen binnen eenige dagen !

— Ik weet dat gij een slimme vos zijt, merkte Koppenhagen op, terwijl zijn gelaat iets vriendelijker werd, en daarom juist ben ik voor u op mijne hoede en vertrouw ik u slechts voor zoover ik u zie ! Maar nu tot de hoofdzaak ; ik heb geld noodig, ik moet aan de « Chawrusse » (gezelschap) uitbetalingen doen !

— Gij zult het hebben ! Hoeveel hebt gij noodig ?

— Twee duizend thaler !

— Goed, ik zal het geld gereed leggen. Zie intusschen de rekeningen eens na. In het bijzonder die van den onder agenten uit Berlijn zal u plezier doen. Zie die posten eens na ; zakdoeken, 890 thalers ; wollen stoffen, 5000 thalers. Met die wol is een goed zaakje te maken. Hahaha !

Peiser brak in een onderdrukt hallhuid gelach uit.

Koppenhagen bladerde intusschen eenige rekeningen, terwijl Peiser uit eene oude portefeuille de banknoten nam en voor zijnen gast ophoopte.

— Tel na ! zegde hij dan.

Koppenhagen onderzocht zorgvuldig elke bankspot, door ze tegen het licht te houden en de watermerken nauwkeurig te bezichtigen.

Peiser zag daarbij lachend toe en bemerkte eindelijk :

— Ja, de banknoten zijn echt ; daar kunt gij op vertrouwen !

— U betrouw ik voor niets, antwoordde Koppenhagen en pakte de banknoten bijeen. Binnen eenige dagen komt Balmacht met zijne schuit aan. Gij moet met hem spreken, want hij brengt gewichtige berichten. Ik kom ook, want het is jaarmarkt, en het zal daarom niemand verwonderen dat wij elkaar ontmoeten ! Laat mij nu uit, want ik moet nog voor den morgend thuis zijn.

Koppenhagen trok zijnen overfrak aan en drukte zijnen hoed weer diep in de oogen. Hij verliet met Peiser de kamer ; de naar den hof geleidende huisdeur knarste zacht op hare hengsels, dan sloop eene gestalte over de plaats en verdween in de duisternis van den hof. Spoedig daarop hoorde men het geratel van een wegrijdend rijtuig.

Esther had achter de half geopende vensterluik zich verborgen, den nachtelijken gast zien komen, en was op haren post gebleven tot deze weer op zijne geheimzinnige wijze het huis verliet. Toen zij het rijtuig hoorde wegrijden, wierp zij zich op haar bed neer, om haar snikken in het kussen te smoren.

II.

In het dorp Rudow, op ongeveer eene mijl van Feustadt verwijderd, vat in de herberg, die niet zooals gewoonlijk in deze streken, uit eene vervallen boerenhut, maar uit een massief, nog nieuw steenen gebouw bestaad, een rondreizend koopman, die eerst korten tijd te voren moeder en met stof bedekt was aangekomen, zijne pakken had neergeworpen en een glas bier bestelde.

Hij scheen zeer uitgeput, want hij sliep eerst een tijd lang, zoover het hem namelijk de vliegen toelieten en gaf daardoor aan de jonge weerdin, die alleen thuis was en met een breikous achter den toog zat, gelegenheid hem meer nauwkeurig op te nemen.

Het binnenkomen van een derden persoon wekte den slapende.

De nieuw binnengetredene was een bleeke man van hoogstens vijf-en-dertig jaren, wiens geheele houding een zekere gedrukthaid toonde ; zelfs zijne stem had een onmiskenbaar matten klank.

— Is M. Koppenhagen thuis ? vroeg hij aan de herbergierster.

— Neen, M. Wolf, antwoordde deze. M. Koppenhagen is reeds sinds twee dagen op reis ; ik meen naar Rusland om vee te koopen, en hij zou eerst dezen avond terugkomen, misschien ook eerst morgen, met zekerheid kan ik het u niet zeggen !

— Dan zal ik morgen nog wel eens komen vragen.

— Doe dat. Hoe gaat het met uwe vrouw ?

Wolf haalde de schouders op, en zijn gelaat werd nog droeviger dan te voren.

— Het blijft al zoo hetzelfde, antwoordde hij, geene beterschap, maar ook geene achteruitgang. Zij staat op en legt zich weer te bed. Gisteren is zij een uurken buiten de kamer geweest, maar dit is haar niet goed bekomen. Gegroet ! Ik moet naar toe, want zij is alleen.

— Ik wensch u beterschap.

— Dank u.

Wolf verliet de gelagkamer, en de herbergierster zag naar den gast, die mee het gesprek had aangehoord en nu de jonge vrouw vragend aanzag. Deze gevoelde zich daardoor gedrongen, hem eene verklaring van het gesprek te geven en zegde :

— Een arme drommel, die man. Hij heeft eene jonge vrouw, die reeds sinds vele maanden siek is en maar niet kan genezen geraken. Ook schijnen zijne zaken niet zeer goed te gaan, hij ziet er zoo door zorgen gedrukt uit.

— Is hij koopman ?

— Zooals men het noemen wil. Hij schijnt voor M. Koppenhagen te werken, naar wien hij zooeven vroeg, deze is commissionnaris, die een groeten handel in graanen en vee op Rusland en Oostenrijk drijft.

— En woont deze commissionnaris hier ter plaatse ?

— Ja, hier bij ons boven, hij houdt hier zijne verblijf en is dikwijls weken lang bij ons, als hij hier in den omtrek zijn moet. Hij heeft een onzer kamers gehuurd.

— Verbuurt gij dus kamers ?

— Zeker, en lieve kamers ook.

De koopman bleef eenige oogenblikken in gedachten verdiept, daarna zegde hij :

— Als ik wist, dat ik hier zaken doen kon, zou ik mij ook wel voor eenigen tijd hier willen vestigen, maar ik ken den omtrek nog te weinig !

— Waarin handelt gij ? vroeg de herbergierster.

— In vrouwenhaar ! Ik koop dit voor eene groote zaak in Berlijn, doch verkoop ook tevens haar, als ik althans passende kleuren bij mij heb. Maar, voegde hij er lachend bij, als alle vrouwen hier zulk schoon haar hebben als gij, zal ik daarhier niet veel te doen hebben. Met zulk een schat heeft men geen valsch haar noodig.

De herbergierster lachte over deze vleierij, toch scheen haar deze niet onaangenaam te zijn, want zij werd nog vriendelijker en zegde :

— Het zou niet onmogelijk zijn, dat gij hier goede zaken zoudt kunnen doen, want voor zoover mij bekend is, zija hier in de streek nog geene handelaars in haar geweest ; onze arbeidsters en boerenvrouwen weten niet eens, dat de haren geld weerd zijn.

— Dat zou zeker zeer gelukkig voor mij zijn, antwoordde de koopman, en wat gij mij daar zegt, doet mij groot genoegen, want ik durf dan hopen, hier tot billijke prijzen te kunnen inkoopen. Dan zou het toch nog kunnen zijn, dat ik eene kamer bij u huurde.

— In ieder geval kunt gij de kamer wel eens zien, daarmee verplicht gij u tot niets.

De herbergierster riep hare dienstmeid, om hare plaats in het bakhuis te nemen en ging met den koopman naar de bovenverdiping, waar zich aan iedere zijde twee kamers bevonden.

De koopman koos de kamer, welke juist naast die van den commissionnaris lag, trof met de herbergierster eene overeenkomst, betaalde haar eene week huur vooruit, zegde dat hij Rothmann heette en haalde daarna zijne pakken en stek naar boven, om zich eenigszins huislijk in te richten.

Zoodra hij alleen was, onderzocht hij eerst nauwkeurig het venster, wat en hoe ver men zien kon, en vooral of men er niet door bespied kon worden, vervolgens beproefde hij het slot van de deur en schoof er den binnengrendel voor.

Eindelijk maakte hij zijne pakken los en haalde uit het eene eene landkaart, op welke sommige plaatsen blauw, andere rood onderstreept waren en uit een ander eenen netten koker met blank gepolijste zierlijke stalen werktuigen, waarmee hij aan de deur begon te werken, die zich tusschen zijne kamer en die van den commissionnaris bevond en voor welke aan zijne zijde eene waschtafel stond.

Met groote veerdigheid maakte hij met zijne boor een gat in de deur, doch schudde teleurgesteld het hoofd, toen hij ontdekte, dat door hen gat niets te zien was ; zeker moest in de andere kamer eene kas voor de deur staan.

Rothmann bleef in zijne kamer zeventig met schrijven bezig en ging alleen den avonds nog een tijd naar beneden in de gelagkamer, waar hij ook, hoewel zeer laat, Koppenhagen nog aantrof, die hij echter niet eens scheen te bemerken.

Den volgenden morgend begaf Rothmann zich op weg tot het drijven van zijnen handel in vrouwenhaar, en toen hij 's avonds terugkeerde, deelde hij aan de herbergierster mee, dat hij met de uitkomsten zeer tevreden was en besloten had, zijne verblijf voor geruimen tijd in Rudow te nemen.

Zijne bewering intusschen, dat hij goede zaken zou gemaakt hebben, was volkomen in strijd met de waarheid, want hij had zoo goed als niets kunnen verhandelen.

Hij bleek overigens een zeer stil mensch te zijn, die des avonds geregeld vermoeid van zijne reizen terugkwam, en wien alle nieuwsgierigheid geheel vreemd scheen ; hij bemoeide zich letterlijk met niemand.

Spreken deed hij slechts, wanneer hem iets gevraagd werd, en als hij in de gelagkamer zat, scheen hij altijd diep in gedachten verzonken te zijn, of maakte hij aanteekeningen in zijn notaboekskes.

Koppenhagen, die thans weer dikwijls van zijne kamer gebruik maakte, en veel met Wolf verkeerde, had den koopman in den eersten tijd met wantrouwen aangezien, doch spoedig dit wantrouwen laten varen, daar hij meende van deren eenvoudigen, steeds in zichzelven gekeerden man niets te vreezen te hebben.

Zoo zat Rothmann zich ongeveer tien dagen in Rudow hebben opgehouden, toen hij op zekeren morgend, kort nadat hij met zijne pakken op weg was gegaan, door eene boerenkar werd ingehaald, op welken Koppenhagen en Wolf zaten.

Rothmann deed, alsof hij ben niet bemerkte doch nauwelijks waren zij uit zijn gezicht verdwenen, of hij keerde plotseling om en ging naar Rudow terug. *(Wordt vervolgd).*